

SOPIMUS ÖSTERSUNDOMIN YHTEISEN YLEISKAAVAN LAATIMISEKSI

1. Osapuolet

Helsingin kaupunki

Vantaan kaupunki

Sipoon kunta

2. Sopimuksen tarkoitus

Tarkoitus on laatia Helsingin Östersundomin alueelle sekä siihen läheisesti liittyville Vantaan Länsisalmen sekä osille Länsimäen, Vaaralan ja Ojangon kaupunginosia sekä Sipoon Granön ja Majvikin alueille näiden kolmen kunnan yhteinen yleiskaava. Laadittavaa yleiskaavaa kutsutaan nimellä *Östersundomin yhteinen yleiskaava*.

Kysymys on maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n mukaisesta kuntien yhteisestä yleiskaavasta, jonka laatiminen ja hyväksyminen annetaan sanotun lain 47 §:n tarkoittaman kuntien yhteinen toimielimen tehtäväksi (*Östersundom-toimikunta*).

Tässä sopimuksessa sovitaan yhteisen yleiskaavan laatimiseen liittyvästä valmistelusta ja päätöksenteosta.

3. Kaavan valmistelu

3.1 Suunnittelualue

Suunnittelualueeseen kuuluvat Helsingin alueella Ultunan, Östersundomin, Karhusaaren, Talosaaren ja Salmenkallion kaupunginosat; Vantaan alueella Länsisalmen kaupunginosa sekä osia Länsimäen, Vaaralan ja Ojangon kaupunginosista sekä Sipoon alueella Granön saari ja Majvikin alue (osia Östersundomin ja Immersbyn kylistä). Suunnittelualue määritellään tarkemmin Östersundomin yhteisen yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa, jonka Östersundom-toimikunta vahvistaa.

Kartta suunnittelualueesta on sopimuksen liitteissä.

3.2 Käytännön suunnittelutyö

Sopijapuolet hankkivat omalta osaltaan kaavoituksessa tarvittavan suunnittelun lähtökohta- ja valmistelumateriaalin.

Suunnittelun koordinoitua ja yhteensovittamista varten sopijapuolet muodostavat yhteisen *Östersundomin suunnittelijaryhmän*, joka koostuu Helsingin, Vantaan ja Sipoon kaupunkisuunnittelijoista ja muista asiantuntijoista.

Suunnittelutyö tehdään Helsingin, Vantaan ja Sipoon suunnittelijoiden kiinteänä yhteistyönä. *Östersundom-projektin työryhmä*, joka on Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa työtä varten yleissuunnitteluosastolle perustetun projektin henkilökunta, vastaa koko yleiskaava-alueen kaavan teknisestä laatisemisesta sekä Helsingin alueen suunnittelusta ja sen edellyttämästä vuorovaikutuksesta. Vantaan ja Sipoon suunnittelijat vastaavat vastaavasti omien alueidensa suunnittelusta ja vuorovaikutuksesta.

Östersundom-projektin työryhmän työskentelyä ohjaa Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston, talous- ja suunnittelukeskuksen ja kiinteistöviraston viranhaltijoista koostuva *johtoryhmä*, johon kutsutaan edustajat Vantaalta ja Sipoosta.

3.3 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Yleiskaavalle tehdään kuntien yhteistyönä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jossa on suunnitelma siitä, kuinka kaavoitusmenettely tullaan järjestämään.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on samansisältöinen kaikissa kolmessa kunnassa. Sitä tarkistetaan tarvittaessa, esimerkiksi silloin kun suunnittelualue oleellisesti muuttuu. Suunnitelmaan sisältyvät yhteiset alustavat suunnittelun tavoitteet. Östersundomin suunnittelijaryhmä suunnittelee ja huolehtii vuorovaikutuksen ja tiedottamisen toteutuksesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksyy Östersundom-toimikunta.

4. Käsittely ja päätöksenteko

4.1 Toimikunnan asettaminen, jäsenet ja päätöksenteko

Yleiskaavan hyväksyy maankäyttö- ja rakennuslain 47 §:n tarkoittama kuntien yhteinen toimielin (Östersundom-toimikunta, jäljempänä toimikunta).

Toimikunnan asettavat samansisältöisillä päätöksillään Helsingin kaupungin hallitus, Vantaan kaupungin hallitus ja Sipoon kunnan hallitus. Toimikuntaan valitaan kolme (3) jäsentä, yksi kustakin kunnasta sekä kullekin henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet valitsee kunkin kunnan kunnan hallitus.

Toimikunnan varsinaisina jäseninä toimivat seuraavat viranhaltijat: Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston virastopäällikkö, Vantaan kaupunkisuunnittelujohdaja sekä Sipoon kehitysjohtaja. Varsinaisten jäsenten henkilökohtaisia varajäseniä ovat erikseen nimettävät viranhaltijat.

Toimikunnan päätökset edellyttävät jäsenten yksimielisyyttä.

Toimikunnan kokousmenettelyyn sekä kirjeiden ja sopimusten allekirjoittamiseen sovelletaan Helsingin kaupungin hallintosääntöä soveltuvin osin.

4.2 Toimikunnan toimikausi

Toimikunnan toimikausi alkaa, kun toimikunta on kaikkien kuntien osalta asetettu, ja päättyy, kun yhteinen yleiskaava on saanut lainvoiman tai kun kunnan hallitusten toimikausi päättyy.

Toimikunta voidaan perustaa vain kunnanhallituksen toimikaudeksi. Sopijakunnat sitoutuvat siihen, että mikäli yhteinen yleiskaava ei ole saanut lainvoimaa nykyisten kunnanhallitusten toimikausien aikana, seuraavaksi kunnanhallituksen toimikaudeksi perustetaan vastaava toimikunta vastaavin tehtävin.

4.3 Toimikunnan järjestäytymisestä

Toimikunnan puheenjohtajana toimii Helsingin kaupungin edustaja sekä varapuheenjohtajana Vantaan kaupungin edustaja. Toimikunnan sihteereinä toimivat Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunnan sihteerit.

Toimikunnan esittelijänä toimii Östersundom-projektin projektipäällikkö ja hänen varallaan on erikseen nimettävä viranhaltija.

Toimikunnan kokouksissa pysyvinä asiantuntijoina toimivat Helsingin ja Vantaan yleiskaavapäälliköt sekä Sipoon aluekehitysarkkitehti.

Toimikunnan kokouksista ei makseta kokouspalkkioita. Kokoukset pyritään järjestämään virka-aikana.

4.4 Toimikunnan tehtävistä

Toimikunnan tehtävänä on vastata yleiskaavan laatimisesta ja hyväksyä se.

Toimikuntaan sovelletaan maankäyttö- ja rakennuslain 47 §:n 2 momentin mukaan, mitä sanotussa laissa säädetään kunnasta.

Kaavaprosessin kaikissa vaiheissa toimikunta vastaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista viranomaisyhteistyö-, lausunto- ja vuorovaikutusmenettelyistä.

4.5 Asian valmistelu toimikunnan päätettäväksi

Toimikunnan käsiteltäväksi ja päättäväksi saatettavan asian valmistelu on kaksivaiheinen.

Östersundomin suunnittelijaryhmä ja Östersundom-projektin työryhmä valmistelevat ensivaiheessa yhteistyössä asian. Ennen kuin asia saatetaan toimikun-

nan käsiteltäväksi ja päätettäväksi, se käsitellään suunnittelutyötä ohjaavassa kaupunginjohtajaryhmässä.

Kaupunginjohtajaryhmään kuuluvat Helsingin ja Vantaan maankäytön suunnittelusta vastaavat apulaiskaupunginjohtajat, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston virastopäällikkö ja yleiskaavapäällikkö, Vantaan kaupunkisuunnittelujohtaja ja yleiskaavapäällikkö, Sipoon kehitysjohtaja ja aluekehitysarkkitehti sekä Östersundom-projektin projektipäällikkö. Kaupunginjohtajaryhmän kokousten sihteerinä toimii Helsingin hallintokeskuksen Kaj-rootelin kaupunginsihteeri. Ryhmä kutsuu kuultavaksi tarvittaessa muita asiantuntijoita.

4.6 Kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen käsittely kaupungin-/kunnanhallituksissa, valtuustossa ja toimikunnassa

Kaavaluonnos:

Östersundom-toimikunnan valmisteltua kaavaluonnoksen se saatetaan vähintään kaupungin-/kunnanhallitusten käsiteltäväksi ja puollettavaksi jatkosuunnittelun pohjaksi.

Kaavaehdotus:

Toimikunta valmistelee kaavaehdotuksen kuntakäsittelyyn. Kaavaehdotuksen hyväksymisen edellytyksenä toimikunnassa on, että kuntakäsittelyn aikana kunnanvaltuustot ovat päättäneet samansisältöisillä päätöksillään puoltaa kaavaehdotuksen hyväksymistä.

4.7 Kaavan vahvistaminen

Sen jälkeen kun toimikunta on hyväksynyt kaavaehdotuksen, se saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

5. Kustannusten jakaminen

Kaavan valmistelu tapahtuu pääosin virkатыönä. Virkатыön ulkopuoliset koko aluetta koskevat yhteiset selvitys- ja suunnittelukustannukset käsitellään kaupunginjohtajaryhmän kokouksessa ja jaetaan suunnittelualueen pinta-alojen suhteessa seuraavasti: Helsinki 4/6, Vantaa 1/6 ja Sipoo 1/6 tai tarvittaessa muulla erikseen sovittavalla tavalla.

Kaavan kuuluttamisesta johtuvat kustannukset maksaa Helsingin kaupunki siltä osin kun kuulutetaan Helsingin kaupungin virallisissa kuulutusmedioissa. Siltä osin kuin muilla sopijaosapuolilla on muita kuulutusmedioita, kukin maksaa omien kuulutusmedioidensa kustannukset.

Muiden, kuin koko aluetta koskevien yhteisten selvitys- ja suunnittelukustannusten jakamisesta sovitaan tapauskohtaisesti siten, että näistä kustannuksista saatavat hyödyt ja kustannukset ovat sopijapuolittain tasapainossa.

6. Muut ehdot

6.1 Salassapito

Osapuolet sitoutuvat pitämään salassa toisiltaan saamansa aineistot ja tiedot sikäli, kun ne ovat lain perusteella salassa pidettäviä sekä olemaan käyttämättä niitä muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

6.2 Sopimuksen purkaminen

Jos osapuolina olevien kuntien valtuustot eivät ole puoltaneet kaavaehdotusta omien alueidensa osalta, sopimus voidaan purkaa. Yhteisen yleiskaavan tekemisestä aiheutuneet yhteiset kulut jaetaan tällöin kustannusten jakamista koskevan kohdan 5 mukaisesti.

6.3 Erimielisyyksien ratkaiseminen

Mahdolliset sopimukseen liittyvät erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla. Jos neuvotteluteitse ei voida ratkaista erimielisyyksiä, tätä sopimusta koskevat riidat ratkaistaan hallintoriitana Helsingin hallinto-oikeudessa siltä osin kun kysymys on julkisoikeudellinen. Yksityisoikeudelliset riita-asiat ratkaisee Helsingin käräjäoikeus.

6.4 Sopimuksen voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan, kun kunkin sopijapuolen valtuustot ovat päättäneet, että Östersundomin alueelle laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n tarkoittama kuntien yhteinen yleiskaava, johon sisältyy alueita Helsingistä, Vantaalta ja Sipoosta sekä hyväksyneet tämän sopimuksen ja kun tämä sopimus on allekirjoitettu kaikkien sopijapuolten toimesta.

6.5 Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on laadittu (3) alkuperäistä kappaletta, yksi kullekin sopimusosapuolelle.

Allekirjoitukset

Helsingissä, 24. 11. 2010

HELSINGIN KAUPUNKI

Jussi Pajunen
Kaupunginjohtaja

Sipoossa, _____

SIPOON KUNTA

Vantaalla, _____

VANTAAN KAUPUNKI

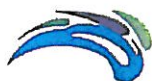
Juhani Paajanen
kaupunginjohtaja

Kai Ketelimäki
kaupunginlakimies

Liitteet: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (sis. kartan)
Työsuunnitelma

Helsingin kaupunki

LIITE 1

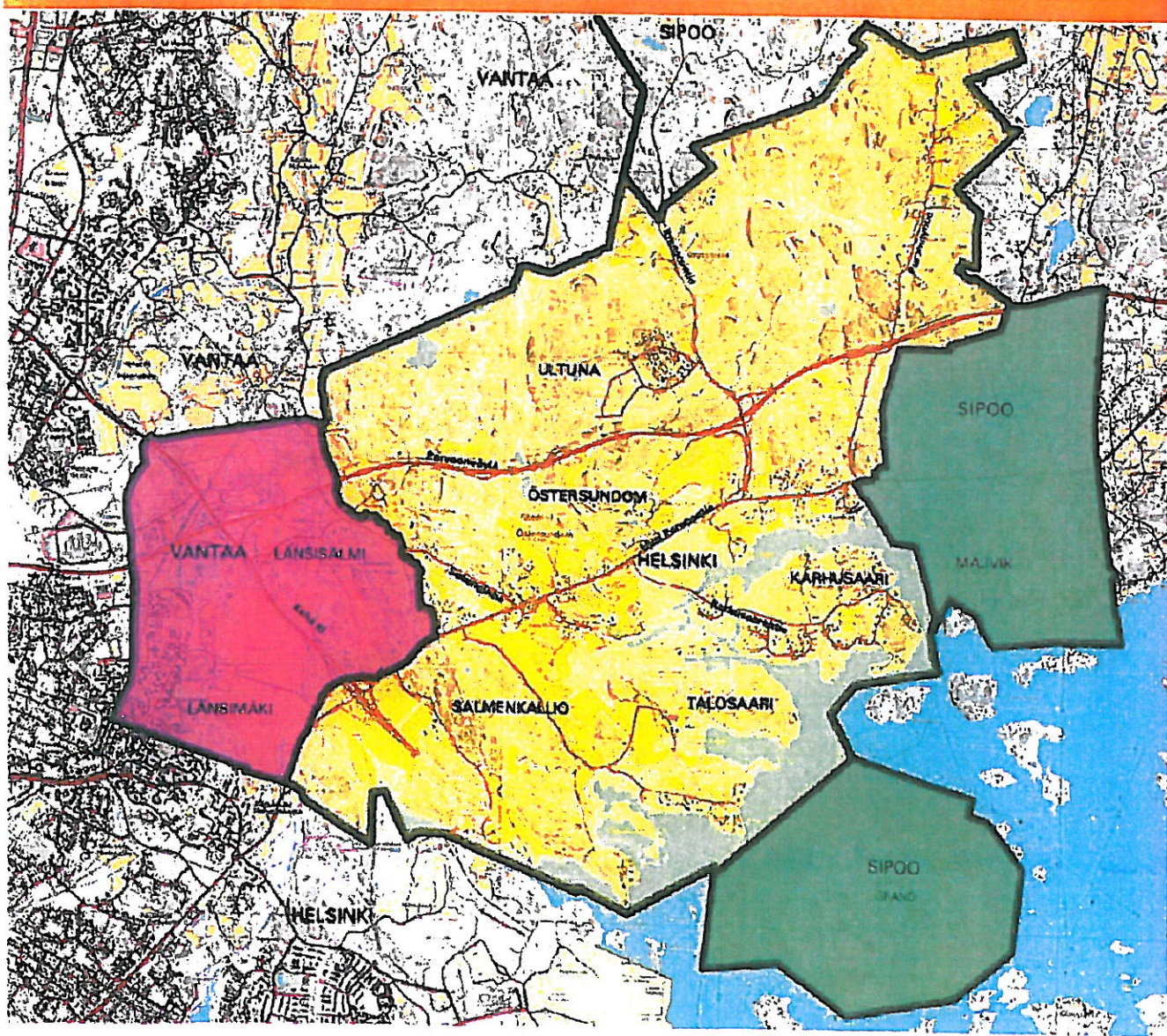
sipoo
sibbo

Vantaa

Luonnos 19.8.2010

ÖSTERSUNDOMIN YHTEINEN YLEISKAAVA Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Sisällysluettelo

Johdanto

1 Yleiskaavan sisältö	4
Suunnittelualue	4
Suunnittelun tavoitteita	5
Yleiskaavan sisältö ja tarkkuus	5
2 Suunnittelun lähtökohtia	6
Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet	6
Maakuntakaavatilanne	6
Yleiskaavatilanne	7
Asemakaavatilanne	7
Muita suunnitelmia ja päätöksiä	7
Maanomistus	8
Tehdyt selvitykset	9
Valmistella olevat ja tehtävät selvitykset	9
3 Vaikutusten arviointi	10
4 Kaavoitusprosessi	11
5 Osallistuminen ja tiedottaminen	12
Valmisteluvaiheen osallistuminen	12
Ehdotusvaiheen osallistuminen	12
Tiedottaminen	12
Viranomaisyhteistyö	13
Osalliset	13

Yhteystiedot

Johdanto

Pääkaupunkiseudun alue- ja yhdyskuntarakenteen laajeneminen itään edellyttää tiivistä seudullista yhteistyötä maankäytön ja liikenteen ratkaisujen yhteensovittamiseksi. Östersundomin alueen ja sen lähiympäristön toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluu alueita Helsingistä, Sipooista ja Vantaalta, jolloin merkittävät ratkaisut on suunniteltava yhdessä. Helsinki, Sipoo ja Vantaa sekä maakunnan liitot ovat yhdessä laatineet vuoden 2009 aikana kehysuunnitelman, jossa tarkastellaan Helsingin ja Porvoon välisen alueen maankäyttöä ja liikennejärjestelmää.

Yhteiset ratkaisut edellyttävät yhteisiä päätöksiä. Östersundomin alueelle ja sen lähiympäristöön on tarkoituksenmukaista laatia maankäyttö- ja rakennuslain 6. luvun mukainen kuntien yhteinen yleiskaava. Sen laatii ja hyväksyy erikseen sovittava kuntien yhteinen toimielin ja kaava saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Yhteinen yleiskaava voidaan perustellusta syystä laatia voimassa olevista maakuntakaavoista poikkeavana. Nykyiset maakuntakaavat on laadittu ennen päätöksiä pääkaupunkiseudun kaupunkirakenteen laajentamisesta itään, joten ne eivät ole ajantasaisia. Maakuntakaavoja uudistetaan parhaillaan.

Helsinki ja Vantaa ovat vuoden 2010 kaavoituskatsauksissa kirjanneet tavoitteen yhteisen yleiskaavan laatimisesta alueelle. Myös Sipoossa on todettu tarkoituksenmukaiseksi liittää Granön saari sekä Majvik osaksi Östersundomin suunnittelukokonaisuutta.

Käsillä oleva osallistumis- ja arviointisuunnitelma on valmisteltu kuntien yhteistyönä. Siinä esitetään yhteisen suunnittelun tavoitteet ja menettelytavat. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa.

Yhteisen yleiskaavan laatiminen edellyttää kaikkien kuntien valtuustoilta päätöstä kaavan laatimisesta ja yhteisen toimielimen perustamisesta laatimista ja päätöksentekoa varten.

Yleiskaavan sisältö

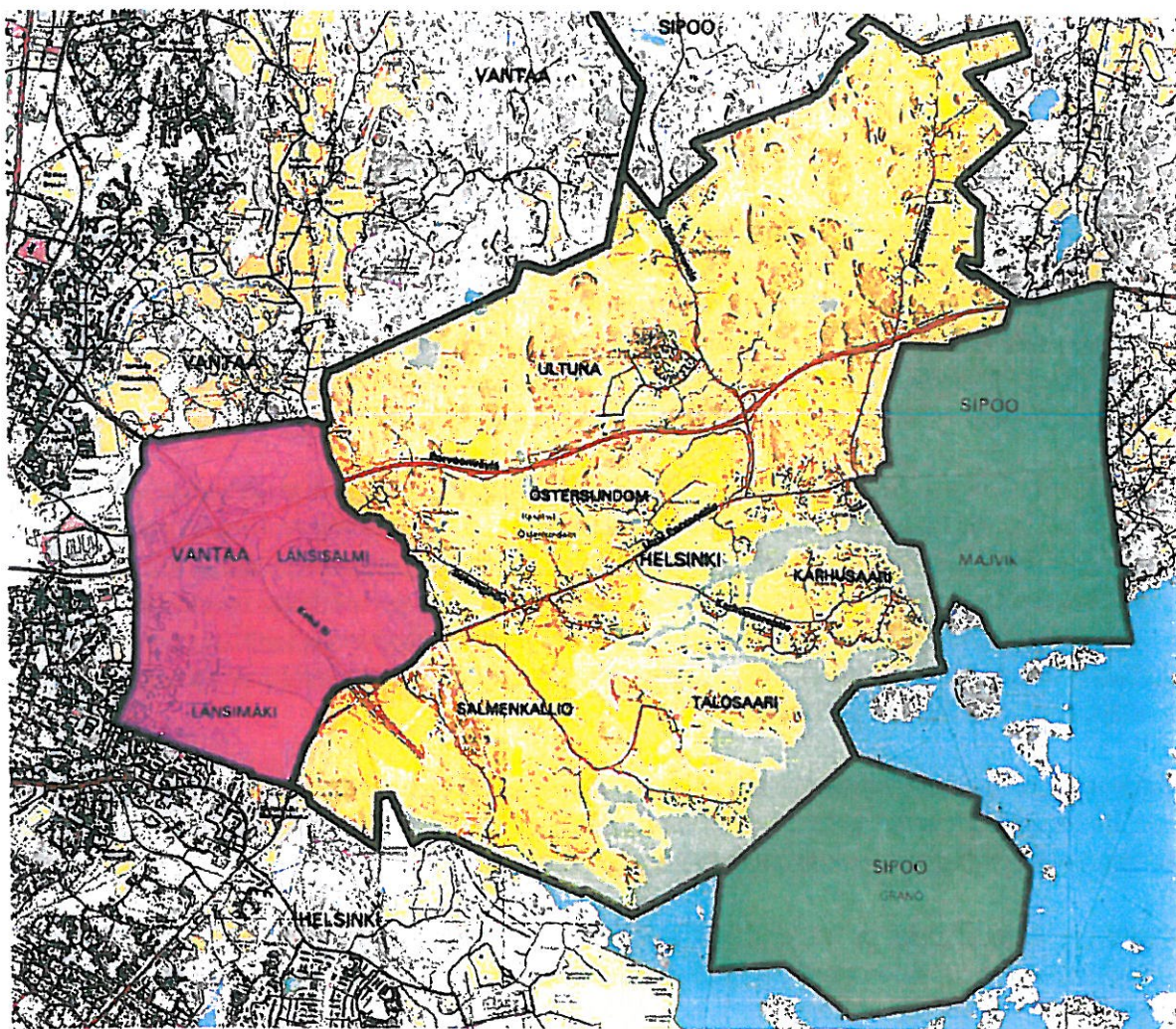
Suunnittelualue

Tässä osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tarkasteltavaan suunnittelualueeseen kuuluu Helsingin alueella Ultunan, Östersundomin, Karhusaaren, Talosaaren ja Salmenkallion kaupunginosat; Sipoon alueella Granön saari ja Majvikin alue (osia Östersundomin ja Im-

mersbyn kylistä) sekä Vantaan alueella Länssisalmen kaupunginosa sekä osia Länsimäen, Vaaralan ja Ojangan kaupunginosista.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 45 km², josta kuuluu Helsinkiin 30 km², Vantaaseen 6 km² ja Sipooseen 9 km² (Granö 5 km² ja Majvik 4 km²). Pinta-alasta noin 5 km² on vesialuetta.

Kuva 1. Suunnittelualue

Suunnittelun tavoitteita

Östersundomin alueelle suunnitellaan kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti monipuolinen, pääosin pientalovaltainen kaupunginosa. Suunnittelualueelle tulee tämän hetken arvion mukaan 50 000 - 80 000 asukasta. Luvussa ovat mukana alueen nykyiset asukkaat.

Kaupunginosista tulee luonteeltaan erilaisia. Suunnittelun lähtökohtana ovat paikalliset ominaispiirteet. Metroasemien tai pikaraitiotiepysäkkien lähiympäristössä rakentaminen tulee olemaan tehokkaampaa kuin kauempana olevilla alueilla. Tavoitteena on, että alueesta tulee ekotehokas.

Alueelle suunnitellaan ainakin yksi kaupallisesti vetovoimainen ja palveluiltaan monipuolinen keskusta.

Alueen joukkoliikenteen perusratkaisuna tulee olemaan Mellunmäestä jatkuva metro ja siihen liittyvä bussiliityntälinjasto. Alueen pikaraitiotievarausten tarve selvitetään. Suunnittelussa huomioidaan myös Kehä III:n ja Porvoon suunnan joukkoliikenteen runkoyhteyksien kehittäminen. Tavoitteena on palvelutasoltaan hyvä joukkoliikennejärjestelmä. Jalankululle ja pyöräilylle luodaan toimivia, turvallisia ja laadukkaita liikkumisympäristöjä. Katu- ja tieverkon suunnittelussa hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevia väyliä ja selvitetään uusien liittymien tarve etenkin Porvoonväylälle ja Kehä III:lle.

Suunnittelualueella on 370 ha Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa aluetta, jotka sisältyvät Mustavuorenlehto ja Östersundomin lintuvedet -kohteeseen (FI0100065). Natura 2000 -alueet ovat keskeinen suunnittelun lähtökoh- ta. Natura 2000 -alueet huomioidaan kaupunkirakenteeseen kiinteästi liittyvinä luonto- ja virkistysalueina. Natura 2000 -alueille laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman mukais-

ten toimenpiteiden tavoitteena on turvata ja jopa parantaa alueen luontoarvoja.

Tärkeitä suunnittelukysymyksiä ovat Sipoonkorven kansallispuiston raja- ja laajuus. Ne määritellään yhteistyössä valtion ja kuntien kesken. Samalla suunnitellaan virkistyskäytön painopisteet. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat myös yksityiset maanomistajat. Sipoonkorpea suunnitellaan alueen keskeisenä Nuuksion kaltaisena seudullisena retkeilykoh- teena.

Suunnittelualueella on rantaviivaa noin 24 km, josta on noin puolet Natura 2000 -alueilla tai muilla suojelualueilla. Tämän vuoksi tavoitteena on, että muita ranta- alueita on huomattavasti nykyistä enemmän yleisessä käytössä esimerkiksi venesatamina, uimarantoina ja rantapuistoina.

Granöillä tulee olemaan roolinsa merellisen virkistykseen järjestämisessä. Granö voi tarjota mahdollisuuksia myös merelliseen asumiseen.

Yleiskaavan sisältö ja tarkkuus

Yleiskaavassa keskitytään kaupunkirakenteen kannalta keskeisiin asioihin, kuten asumisen, työpaikkojen ja palvelujen sijoittumiseen sekä liikenteeseen ja virkistykseen. Yleiskaavan tarkkuus ja luonne hahmottuvat suunnittelun aikana. Kuntien yhteinen yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jonka vahvistaa ympäristöministeriö.

2 Suunnittelun lähtökohtia

Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa Östersundomin suunnittelulle keskeisiä asioita ovat Helsingin seutua koskevat erityistavoitteet kuten yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, väestön kasvuun varautuminen, raideliikenteeseen perustuvan toimivan joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen, toimivan virkistysalueverkoston säilyttäminen, meluhaittojen torjunta sekä valtakunnallisesti merkittävien kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen turvaaminen.

Maakuntakaavatilanne

Suunnittelualueella on voimassa useita maakuntakaavoja. Voimassa olevat maakuntakaavat eivät ole ajantasaisia. Niiden lähtökoh- tana ei ole ollut pääkaupunkiseudun tiiviin kaupunkirakenteen laajentaminen suunnitte- lualueelle.

Maakuntakaavoja uudistetaan parhaillaan. Uudenmaan liitto ja Itä-Uudenmaan liitto yh- distyvät 1.1.2011 ja maakuntaliitot ovat laati- neet yhdessä maakuntakaavan uudistustyön pohjaksi rakennemalleja vuoden 2010 aikana. Tavoitteena on, että maakuntakaavaluonnos on valmis vuonna 2011 ja maakuntavaltuusto päättää kaavan hyväksymisestä 2012.

Valtakunnallisissa alueiden käyttötavoitteissa Helsingin seutua koskevia erityiskysymyksiä:

Alueiden käytön suunnittelu, yhdyskuntarakenne:

- riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on varmistettava tonttimaan riittävyys
- merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukko- liikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelu- alueelle
- mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdolli- suuksia.
- tuetaan olemassa olevaa kyläverkostoa ohjaa- malla rakentamista kylien yhteyteen
- rakentaminen tulee ajoittaa siten, että mahdolli- suudet joukkoliikenteen hyödyntämiseen var- mistetaan
- tulee ehkäistä olemassa olevasta yhdyskuntara- kenteesta irrallista hajarakentamista

Joukkoliikenne- ja liikennesuunnittelu:

- tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedelly- tyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia
- Helsingin seudun liikennejärjestelmää tulee ke- hittää koko seudun kattavan liikennejärjestel- mäs suunnitelman avulla siten, että se hillitsee il- mastonmuutosta sekä tukee yhdyskuntaraken- teen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä
- on turvattava edellytykset metroverkoston laa- jentumiselle itään
- tulee varautua raideliikenteen laajenemiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä
- on turvattava Helsinki-Vantaan lentoaseman kytkeminen osaksi raideliikenneverkostoa
- raideliikenneverkostoa laajennettaessa on otet- tava huomioon ympäröivä alueidenkäyttö ja lä- hiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiir- teet.

Virkistys:

- on turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat riit- tävän laajat ja vetovoimaiset alueet ja niitä yh- distävän viheralueverkoston jatkuvuus

Yleiskaavatilanne

Suunnittelualueella on voimassa useita osayleiskaavoja, jotka Östersundomin yhteinen yleiskaava tulee korvaamaan. Vantaaseen kuuluvilla alueilla on voimassa Vantaan yleiskaava 2007 (tullut voimaan 13.1.2010). Helsinkiin liitetyn Västerkullan kiilan osalta on voimassa Vantaan kaupunginvaltuuston 17.6.2002 hyväksymä Kaakkois-Vantaan osayleiskaava.

Suunnittelualueeseen rajautuvat Helsingin yleiskaava 2002 (tullut voimaan 19.1.2007), Sipoon yleiskaava 2025 (hyväksytty kunnanvaltuustossa 15.12.2008, päätöksestä on valittu ja käsittely jatkuu korkeimmassa hallinto-oikeudessa).

Kaupunkirakenteen laajentuessa itään yleiskaavat eivät ole enää ajantasaisia liitosalueen ja siihen toiminnallisesti liittyvien alueiden suunnittelussa.

Sipoon Saariston ja rannikon osayleiskaavaehdotus oli nähtävillä kesällä 2010.

Asemakaavatilanne

Suurin osa suunnittelualueesta on asemakaavoittamatonta. Helsinkiin kuuluvilla alueilla on voimassa oleva asemakaava Landbon, Karhusaaren sekä Östersundomin kartanon ja Knutersintien välisellä alueella, Sakarinmäen koulun, Sakarintien ja Kraputien alueilla sekä Korsnäsissä.

Vantaalla on voimassa asemakaava Länsimäen länsiosassa, suuressa osassa Ojankoa ja pienessä osassa Länsisalmea.

Sipooseen kuuluvalla Storörenin (Sipoonrannan) alueella on voimassa oleva asemakaava.

Muita suunnitelmia ja päätöksiä

Suunnittelualuetta koskevat seuraavat suunnitelmat:

- Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma (HLJ 2011) ja siihen liittyvä MARA-selvitys. Suunnitelma valmistuu vuonna 2011.
- Kehyysuunnitelma Helsinki-Porvoo -välille. Kehyysuunnitelma on laadittu yhteistyössä Helsingin, Vantaan, Sipoon, Porvoon sekä Uudenmaan liiton ja Itä-Uudenmaan liiton kanssa. (Helsinki Kslk 3.12.2009, Sipoo Khs kaavoitusjaosto 16.12.2009).

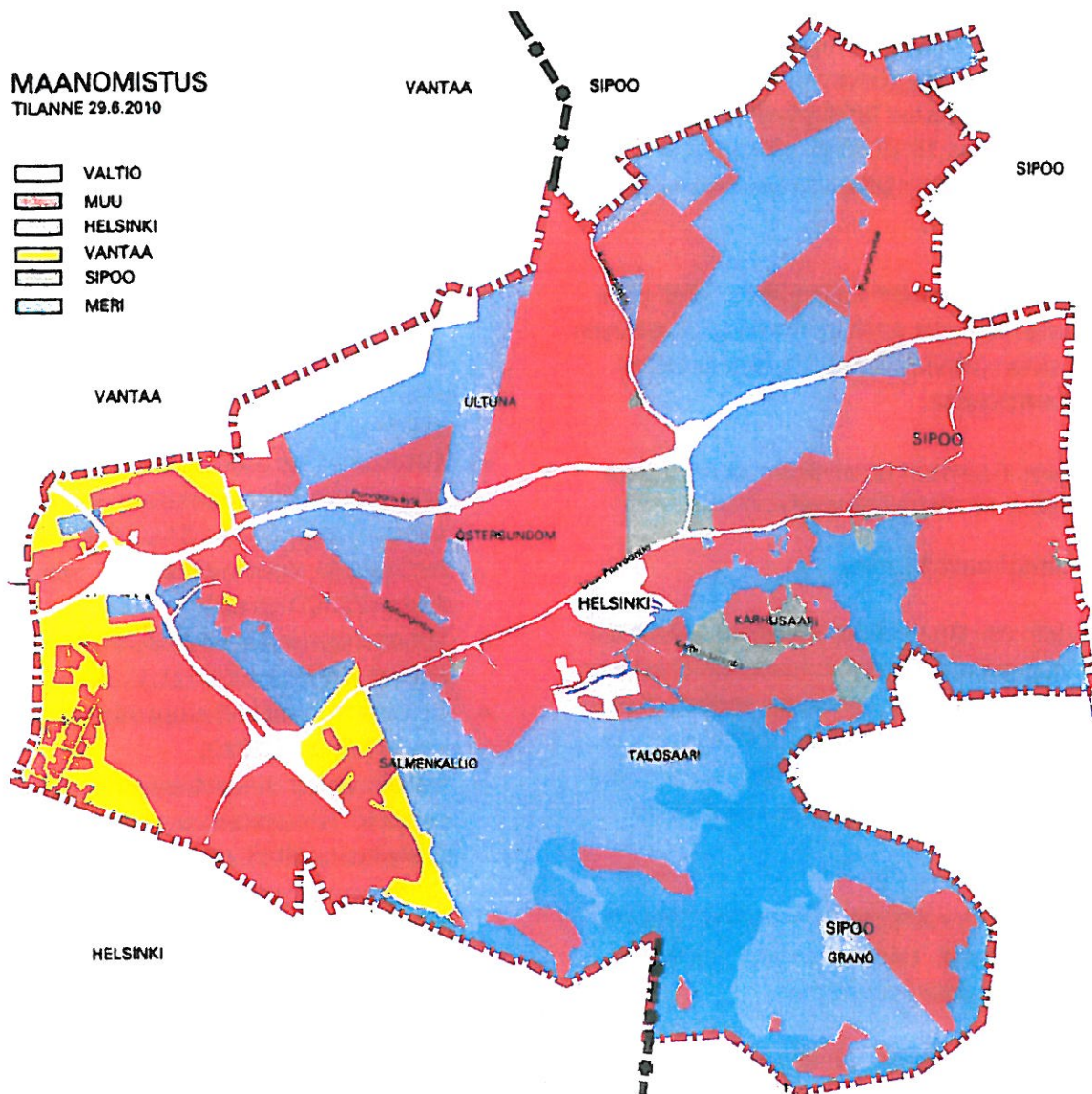
Suunnittelualuetta koskevat seuraavat päätökset:

- Valtioneuvoston päätös liittää Östersundomin alue ja ns. Västerkullan kiilan alue Helsinkiin (28.6.2007). Alue liitettiin Helsinkiin 1.1.2009.
- Östersundomin alue on lähes kokonaan rakennuskiellossa yleiskaavan laatimista varten (Helsingin Khs 23.6.2008). Rakennuskielto ja toimenpiderajoitus ovat voimassa 23.6.2013 asti.
- Östersundomin alustavat suunnitteluperiaatteet (Helsingin Kslk 11.12.2008).
- Karhusaaren suunnitteluperiaatteet (Helsingin Kslk 18.2.2010).
- Granön saaren suunnitteluperiaatteet, lopputyö "Omavaraisuus maankäytön suunnittelun lähtökohtana - Esimerkkinä Granön saari Sipoossa" (Sipoon Khs 16.2.2010).
- Kasvustrategian toteuttamiseksi käynnistettävät osayleiskaavahankkeet (Sipoon Khs 16.2.2010).
- Vantaan Energia Oy:lle myönnetty lupa Långmossebergenin jätevoimalan toimintaa varten (Uudenmaan ympäristökeskus 30.12.2009).

Maanomistus

Kuntien yhteinen yleiskaava-alue, maanomistustilanne 22.6.2010					
	Valtio	Helsinki	Vantaa	Sipoo	Muut
Helsinki	218 ha	996 ha	51 ha	80 ha	1313 ha
Vantaa	58 ha	72 ha	125 ha	-	347 ha
Sipoo	6 ha	151 ha	-	7 ha	492 ha

Kuva 2. Maanomistuskartta

Tehdyt selvitykset

Suunnittelua varten on tehty erilaisia selvityksiä seuraavista aiheista:

- Osayleiskaavatasoinen maisemaselvitys Östersundomin alueelta
- Liitosalueen eteläosan kasvillisuus selvitys
- Sipoosta ja Vantaalta Helsinkiin liitettävän alueen suunnittelun lähtökohtia
- Liitosalueen rakennettu kulttuuriympäristö
- Lounais-Sipoosta Helsinkiä – Maaseudusta kaupunkia, sosiokulttuurinen selvitys liitosalueesta
- Lounais-Sipoon luontoselvitykset
- Kaupunkiekologia
- Ekologiset käytävät Helsingin liitosalueella
- Itämetron esiselvitys
- Östersundomin pikaraitiotien esiselvitys
- Helsinki-Porvoo -kehysuunnitelman liikennejärjestelmäselvitys
- Östersundomin puoroselvitys
- Östersundomin lämmitysratkaisut
- Östersundomin osayleiskaava-alueen vesihuollon yleisjärjestelysuunnitelma
- Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet
- Östersundomin rakennemallit
- Omavaraisuus maankäytön suunnittelun tavoitteena, esimerkki-alueena Granön saari Sipoossa

Suunnittelualuetta koskevat myös osa Vantaan yleiskaava 2007:n sekä Sipoon Saariston ja rannikon osayleiskaavan laadinnan yhteydessä tehdyistä selvityksistä.

Lisäksi aluetta koskien on tehty myös muita selvityksiä. Kaikki suunnittelualuetta koskevat selvitykset ja niitä koskevat tiedot löytyvät päivitettyinä nettisivuilta osoitteesta www.hel.fi/ksv → Projektit → Östersundom.

Valmisteilla olevat ja tehtävät selvitykset

Suunnittelua varten on tekeillä selvityksiä ja yksityiskohtaisempia suunnitelmia seuraavista aiheista:

- Kaupunkipientaloja koskeva selvitys
- Östersundomin aurinkosähköselvitys
- Östersundomin liikennefilosofinen ohjelma
- Liikennejärjestelmäselvitys
- Energiaselvitys

Suunnittelun aikana tehdään tarkasteluja ja suunnitelmia muun muassa seuraavista aiheista:

- liikenne (raideliikenne, päätie- ja katuverkko)
- talotyytit (kohtuuhintaisen kaupunkipientalon rakentamisen edellytykset ja variaatiot)
- luonnonympäristö (kasvillisuus, eläimistö, maisema, Natura-alueet, Sipoonkorven alueellinen ulottuvuus)
- energiahuolto, aurinkoenergia
- yhdyskuntatekninen suunnittelu, tasaus- ja tulvasuunnittelu, massatasapainot, pohjarakennus, rakennettavuus, esirakentamistarve, hydrologia
- hulevesien käsittely
- hiilijalanjälki
- melu ja päästöt
- kaavatalous
- vaiheittain rakentamisen vaikutukset
- palvelut (julkiset ja kaupalliset palvelut) ja työpaikat (mm. työnteon tilatarpeet)

Tehdyt ja suunnittelun aikana tehtävät selvitykset toimivat vaikutusten arvioinnin pohjana ja aineistona.

3 Vaikutusten arviointi

Yleiskaavatyön yhteydessä arvioidaan vaikutuksia ainakin seuraaviin aihealueisiin:

- **Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen**
Arvioidaan asutuksen ja työpaikkojen alueellinen sijoittuminen, asuntojen, työpaikkojen palvelujen sekä virkistysalueiden määrä ja sijoittuminen, yhdyskuntarakenteen toimivuus ja eheys sekä olemassa olevan rakenteen hyväksikäyttömahdollisuus.
- **Liikenteeseen**
Selvitetään ja arvioidaan vaikutukset liikenteen järjestämiseen ja kustannuksiin, eri liikennemuotoihin, liikennemääriin, liikenteen toimivuuteen, ympäröivän kaupunkirakenteen tie-, katu- ja kevyen liikenteen verkkoon sekä joukkoliikennejärjestelmään.
- **Yhdyskunta- ja energiatalouteen**
Selvitetään rakentamisen kustannuksiin, energia-, vesi- ja jätehuollon järjestämiseen ja kustannuksiin sekä maan hintaan vaikuttavat tekijät ja kustannukset kunnille.
- **Teknisen huollon järjestämiseen**
Laaditaan yleistasauksen ja teknisen huollon verkostojen alustavat yleissuunnitelmat.
- **Luontoon, luonnonvarojen hyödyntämiseen ja luonnon monimuotoisuuteen**
Arvioidaan rakentamisen ja lisääntyvän virkistyskäytön vaikutukset luonnonympäristöön, luonnonsuojelualueisiin ja Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille. Natura 2000 -alueille tehdään luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen luontotyyppi- ja lajikohtainen arviointi, jotta suunnittelun valmistelussa ja päätöksenteossa varmistetaan, ettei niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, merkittävästi heikennetä.

Selvitetään rakennettavuutta ja tehdään tulvariskitarkasteluja.

- **Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön**
Arvioidaan vaikutukset valtakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviin maisema-alueisiin ja rakennettuihin ympäristöihin, muun muassa nykyisin rakentamattoman alueen muuttumisesta rakennettavaksi alueeksi.
- **Maa- ja kallioperään**
Selvitetään rakentamisen vaikutukset maa- ja kallioperään sekä niiden antamat mahdollisuudet rakentamiselle.
- **TerveYTEEN**
Liikenteen melu ja päästöt sekä mahdollinen maaperän kunnostustarve.
- **Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön**
Arvioidaan asuinympäristöjen viihtyisyyttä ja toimivuutta, ratkaisujen synnyttämää asuntotarjontaa sekä eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksia. Vaikutukset nykyisiin asuinalueisiin ja asukkaiden olosuhteisiin.
- **Elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin**

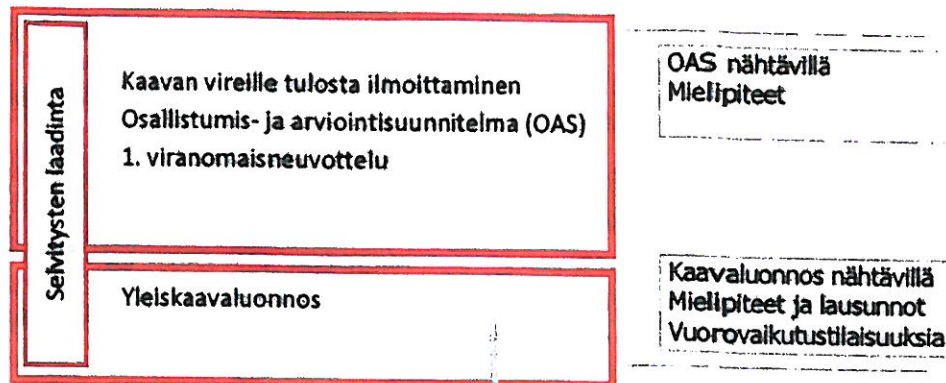
Suunnittelijat arvioivat vaikutuksia osana kaavoitustyötä. Tarvittaessa vaikutuksia tetaan muilla asiantuntijoilla.

Vaikutusten arviointi on mukana kaikissa suunnitteluvaiheissa. Vaikutuksia koskevaa tietoa tuotetaan ja hyödynnetään läpi koko kaavaprosessin. Tieto vaikutuksista syvenyy ja täydentyy suunnittelun edetessä.

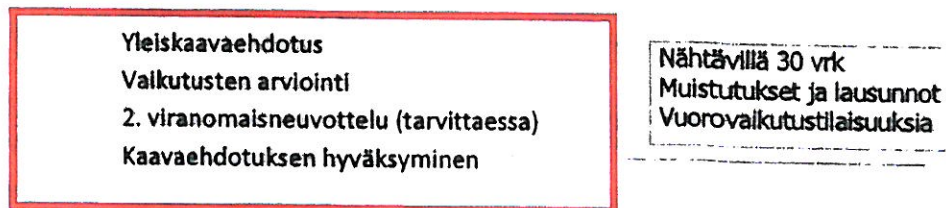
Vaikutuksen arvioinnin tuloksia esitellään suunnittelun kuluessa. Arvioinneista laaditaan yhteenveto kaavaselostukseen.

4 Kaavoitusprosessi

VALMISTELUVAIHE 2010 - 2011

EHDOTUSVAIHE 2011 - 2012

Kuva 3. Kaavoituksen eteneminen pääpiirteissään.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä syksyllä 2010. Yleiskaavaluonnos laaditaan vuoden 2010 aikana ja se on nähtävillä alkuvuodesta 2011. Yleiskaavaluonnoksesta saatujen mielipiteiden ja lausunnon jälkeen laaditaan yleiskaavaehdotus, joka on arvion mukaan nähtävillä vuonna 2012.

Yhteisen yleiskaavan suunnittelutyö tehdään *Östersundomin suunnittelijatyöryhmässä*, jossa on Helsingin, Vantaan ja Sipoon kaupunkisuunnittelijoita ja muita asiantuntijoita. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston *Östersundom-projekti* vastaa koko yleiskaavan teknisestä laatimisesta. Kunkin kunnan suunnittelijat vastaavat omalta osaltaan oman alueensa kaavoitusta koskevasta vuorovaikutuksesta.

Östersundomin suunnittelijatyöryhmä valmistelee asiat käsittelyyn päättävää elintä eli *Östersundom-toimikuntaa* varten sekä kuntakäsittelyihin. Ennen toimikuntakäsittelyä suunnitelmat käsitellään työtä ohjaavassa *kaupunginjohtajaryhmässä*.

Ennen kaavaehdotuksen laatimista tulee yleiskaavan luonnos hyväksyä jatkosuunnittelun pohjaksi kaikissa kunnissa vähintään kaupungin- tai kunnanhallitustasolla.

Samoin ennen kaavaehdotuksen varsinaista hyväksymiskäsittelyä Östersundom-toimikunnassa se tulee käsitellä samansisältöisenä kaikkien kuntien valtuustoissa. Kaavaehdotusta ei esitellä Östersundom-toimikunnalle, ellei kunkin kunnan valtuusto ole puoltanut sitä oman alueensa osalta.

Östersundomin yhteinen yleiskaava laaditaan oikeusvaikutuksena, joten hyväksymisen jälkeen se saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

5 Osallistuminen ja tiedottaminen

Valmisteluvaiheen osallistuminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä x.-x.10.2010 välisenä aikana seuraavissa paikoissa:

- Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Kansakoulukatu 3, 1 krs
- Vantaa Tikkurila, maankäyttötoimen asiakaspalvelu, Kielotie 28 (katutaso)
- Sipoon Kuntala, Iso Kylätie 18, 1 krs
- Länsimäen, Nikkilän, Söderkullan ja Itä-keskuksen kirjastot
- www.hel.fi/ksv kohdassa Nähtävänä nyt
- www.vantaa.fi
- http://www.sipoo.fi/fi/asuminen_ja_rakentaminen/kaavoitus

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydetään esittämään viimeistään x.10.2010.

Kirjalliset mielipiteet lähetetään kirjaamoon osoitteisiin:

- Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, kirjaamo, PL 2100, 00099 Helsingin kaupunki, (käyntiosoite: Kansakoulukatu 3), sähköposti: kaupunkisuunnittelu@hel.fi
- Sipoon kunta, Kehitys- ja kaavoituskeskus, PL 7, 04131 Sipoo (käyntiosoite: Iso Kylätie 18), sähköposti: sirkku.huisko@sipoo.fi
- Vantaan kaupunki, maankäyttö ja ympäristö, Kielotie 28, 01300 Vantaa, sähköposti: kirjaamo.maankayttotoimi@vantaa.fi

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään ja päivitetään tarvittaessa.

Kaavaluonnos laitetaan nähtäville samoihin paikkoihin kuin osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Tänä aikana järjestetään vuorovaikutustilaisuuksia ja osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä ja antaa lausuntonsa.

Ehdotusvaiheen osallistuminen

Kaavaehdotus on MRA 27 § mukaisesti nähtävillä 30 vuorokautta. Nähtävilläoloaikoina kaavaehdotuksesta voi jättää muistutuksia ja siitä pyydetään lausunnot. Tänä aikana järjestetään vuorovaikutustilaisuuksia.

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville ainakin seuraaviin paikkoihin:

- Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ala-aula, Kansakoulukatu 3, 1 krs
- Tikkurila, maankäyttötoimen asiakaspalvelu, Kielotie 28 (katutaso)
- Sipoon Kuntala, Iso Kylätie 18, 1 krs
- verkkosivuilla osoitteissa: www.hel.fi/ksv, www.vantaa.fi, www.sipoo.fi.

Tiedottaminen

Nähtävilläoloista ja osallistumismahdollisuuksista tiedotetaan lehti-ilmoituksella:

- Helsingissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Metro -lehti, Helsingin Uutiset
- Sipoossa: Sipoon Sanomat ja Borgåbladet
- Vantaalla: Vantaan Sanomat.

Lisäksi tiedotetaan:

- www.hel.fi/ksv (kohdissa Nähtävänä nyt, Projektit ja Suunnitelmat kartalla)
- www.sipoo.fi/fi/asuminen_ja_rakentaminen/kaavoitus (kohdasta yleiskaavat)
- www.vantaa.fi.

Tietoa kaavoituksesta saa myös kerran vuodessa ilmestyvistä kuntien kaavoituskatsauksista sekä kaupunkisuunnittelulehdestä, joka julkaistaan ainakin kerran kaavoituksen aikana.

Viranomaisyhteistyö

Suunnittelun aikana viranomaisille järjestetään erillisiä neuvotteluja. Viranomaisilta pyydetään lausunnot kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta. Kaavatyön aikana tehdään yhteistyötä maakuntakaavoitukseen liittyen Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan liittojen kanssa (yhdistyvät 1.1.2011).

Kaavaprosessin aikana järjestetään vähintään yksi lakisääteinen viranomaisneuvottelu Uudenmaan ELY-keskuksen, ympäristöministeriön, kuntien sekä muiden tarvittavien sektoriviranomaisten kesken. Ensimmäinen viranomaisneuvottelu järjestetään kaavaa valmisteltaessa, ennen kuin osallisille on varattu mahdollisuus mielipiteen esittämiseen. Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään tarvittaessa sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot on saatu. Lisäksi järjestetään muita neuvotteluja tarpeen mukaan.

Osalliset

Osallisia ovat kaava-alueen maanomistajat ja -haltijat, alueen ja lähialueen asukkaat ja asuinosa- ja kiinteistöyhtiöt, alueella toimivat yritykset ja elinkeinon harjoittajat ja työsikäyvät eli kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Osallisia ovat yhdistykset, järjestöt ja yhteisöt, jotka toimivat alueella tai joiden toimialaa kaavassa käsitellään.

Osallisia ovat viranomaiset, joiden toimialaa kaavoituksessa käsitellään. Näitä ovat:

- *Kuntayhtymät:* Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä (HSL), Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY), Uudenmaan liitto, Itä-Uudenmaan liitto (31.12.2010 as-

ti), Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymä

- *Helsingin kaupungin hallintokunnat:* hallintokeskus, Helsingin Energia, Helsingin kaupungin museo, Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsingin Satama, Helsingin ympäristökeskus, kaupunginkirjasto, kiinteistövirasto, liikuntavirasto, nuorisosaainkeskus, opetusvirasto, pelastuslaitos, poliisi, rakennusvalvontavirasto, rakennusvirasto, sosiaali- ja terveysvirasto, talous- ja suunnittelukeskus
- *Sipoon kunnan hallintokunnat:* sosiaali- ja terveysosasto, sivistysosasto, talous- ja hallintokeskus, tekniikka- ja ympäristöosasto, kehitys- ja kaavoituskeskus
- *Vantaan kaupungin hallintokunnat:* Keskushallinnon toimiala, Maankäytön ja ympäristön toimiala, Sivistystoimen toimiala, Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, Vapaa- ajan ja asukaspalveluiden toimiala
- *Valtion viranomaiset:* Liikenne- ja viestintäministeriö, Liikennevirasto, Museovirasto, Metsähallitus, metsäkeskus (Metsäkeskus Rannikko, Metsäkeskus Häme-Uusimaa), puolustusvoimien Helsingin aluetoimisto, Porvoon museo, Suomen ympäristökeskus (SYKE), Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), Uudenmaan kalastuspiiri, Ympäristöministeriö
- *Muut viranomaiset ja julkisyhteisöt:* Etelä-Suomen energia Oy, Fingrid Oy, Helsingin seurakuntayhtymä, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Sipoon seurakuntayhtymä, Tuusula, Vantaan seurakuntayhtymä, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan energia

Yhteystiedot

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Östersundom -projekti
PL 2100 (Kansakoulukatu 1)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
www.hel.fi/ksv

Sähköpostit ovat muotoa
etunimi.sukunimi@hel.fi

Projektipääliikö

Matti Visanti, p. 310 37291

Projektilsihteeri

Kristiina Kolstinen, p. 310 37454

Yleiskaavatoimisto

Olavi Veltheim, p. 310 37408

Maankäytön suunnittelu

Teemu Holopainen, p. 310 37154,
Salmenkallio
Maria Isotupa, p. 310 37303, Ultuna
Teija Patrikka, p. 310 37374, Karhusaari
Sakari Pulkkinen, p. 310 37276, Östersundom
Kaisa Yli-Jama, p. 310 37056, Talosaari, maisemasuunnittelu
Marja Leino, p. 310 37290, suunnitteluteknikko

Liikennesuunnittelu

Sari Piela, p. 310 37447
Heikki Hälvä, p. 310 37142, ratasuunnittelu

Tekniikka, talous ja ympäristötekniikka

Pekka Leivo, p. 310 37388
Eija Kivilaakso, p. 310 37247

Vuorovaikutus

Maija Mattila, p. 310 37435

Vantaan kaupunki

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa
www.vantaa.fi

Sähköpostit ovat muotoa
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Maankäytön suunnittelu

Matti Pallasvuo, p. 8392 2745
Vesa Karisalo, p. 8392 2684
Markku Immonen, p. 8392 2742

Liikennesuunnittelu

Leena Viilo, p. 8392 4262

Sipoon kunta

PL 7 (Kuntala, Iso Kylätie 18)
04131 Sipoo
www.sipoo.fi

Sähköpostit ovat muotoa
etunimi.sukunimi@sipoo.fi

Maankäytön suunnittelu

Mikko Aho, p. 2353 6700
Sirkku Huisko, p. 2353 6702

Helsingin kiinteistövirasto

Maanhankintatoimisto
PL 2200, (Katarinankatu 1)
Peter Haaparinne, p. 310 31864
peter.haaparinne@hel.fi

Helsingin talous- ja suunnittelukeskus

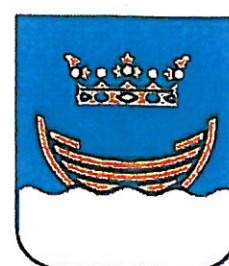
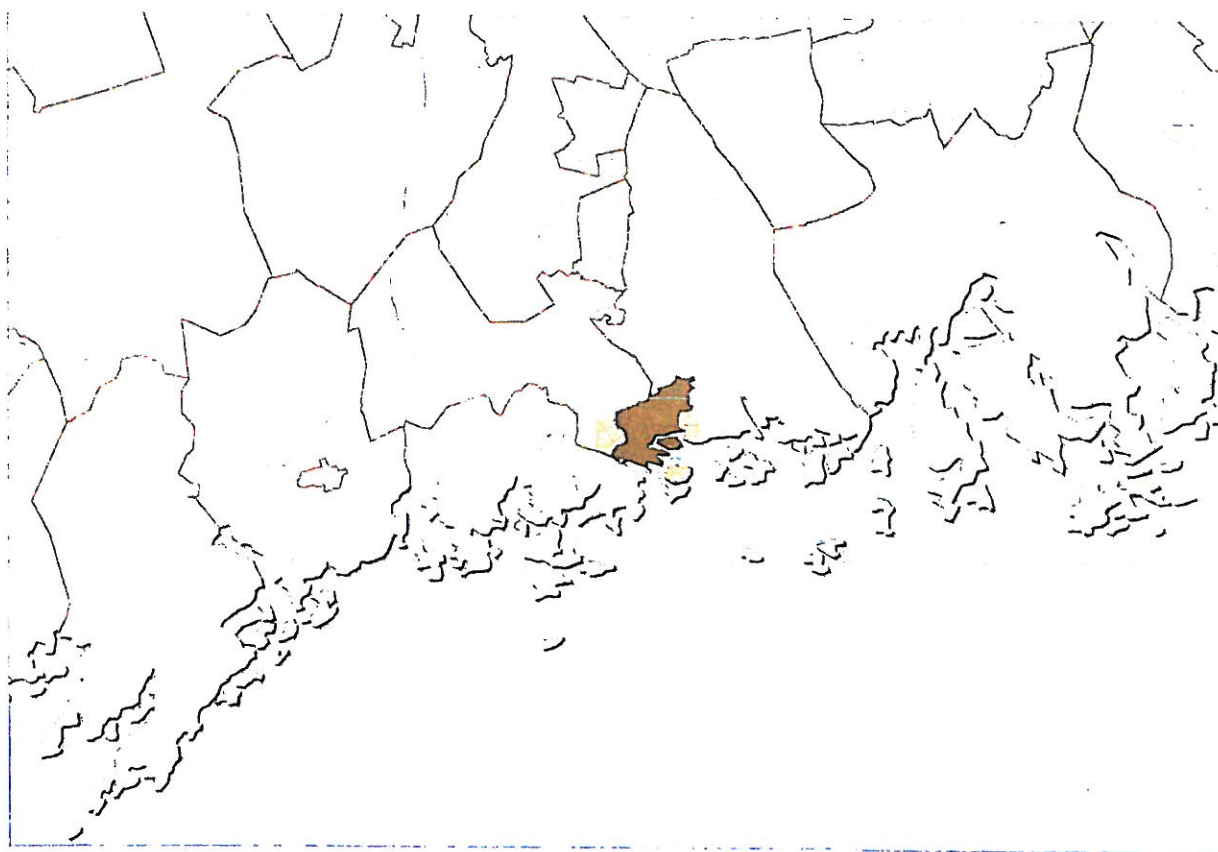
Aluerakentamisyksikkö
PL 2200, (Aleksanterinkatu 24)
Ari Karjalainen, p. 210 2505
ari.karjalainen@hel.fi

Östersundomin yhteinen yleiskaava

Helsingin, Vantaan ja Sipoon yhteinen maankäytönsuunnitelma Östersundomiin

TYÖOHJELMA

19.8.2010

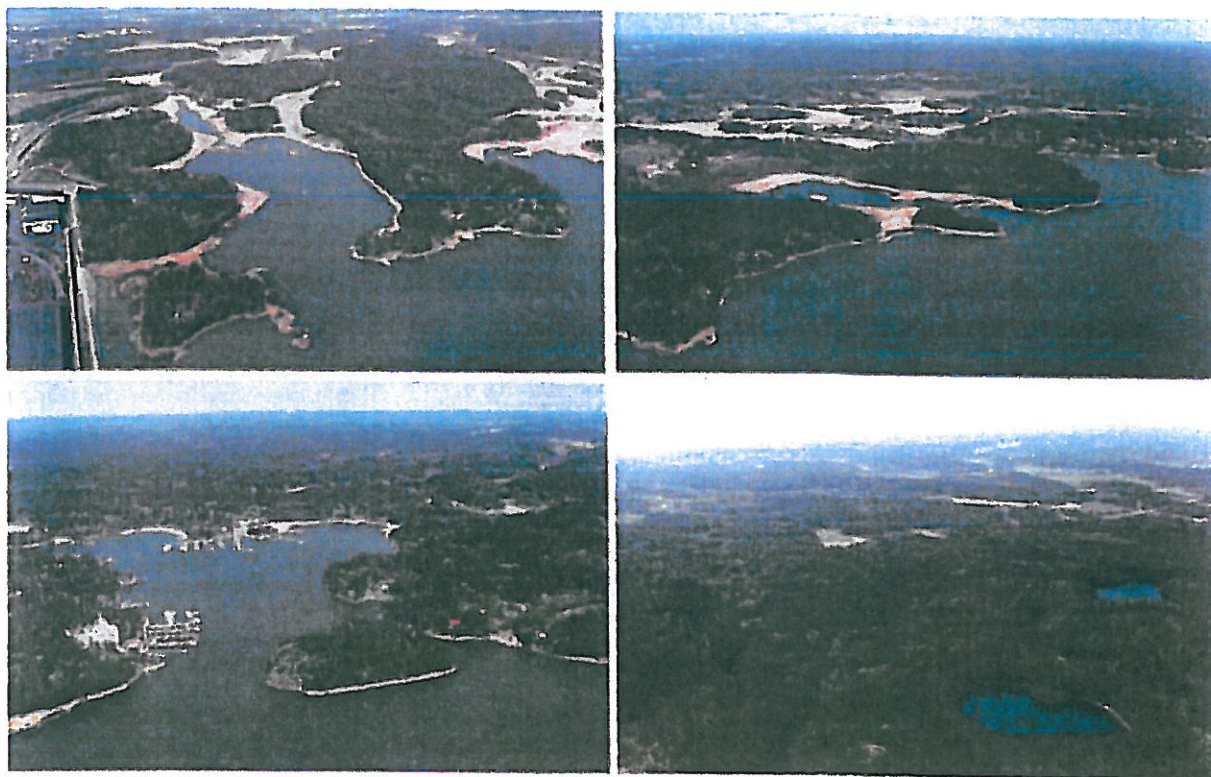
Östersundomin yhteisen yleiskaavan työohjelma

1. Johdanto	3
2. Kuntien yhteinen yleiskaava instrumenttina	4
3. Östersundomin yhteinen yleiskaava	5
Taustaa	5
Maankäyttösuunnitelma	5
Toteuttamisohjelma	6
4. Yhteisen yleiskaavan rajausta	7
5. Yleiskaavan selvitykset	8
6. Suunnittelun organisointi	9
Suunnitteluyhteistyön periaatteita	9
Osallistuminen, vuorovaikutus ja vaikutusten arviointi	9
7. Käsittely, päätöksenteko ja aikataulu	10
LIITE 1 (selvitykset ja lähteet)	12

1. Johdanto

Valtioneuvosto päätti 28.6.2007 liittää Sipoon lounaisosan ja Vantaan ns. Västerkullan kiilan Helsinkiin. Alue liitettiin Helsinkiin 1.1.2009.

Tarkoitus on laatia Helsinkiin liitetyle alueille sekä siihen läheisesti liittyville Vantaan Länsisalmen sekä osille Länsimäen, Vaaralan ja Ojangan kaupunginosia sekä Sipoon Granön ja Majvikin alueille näiden kolmen kunnan yhteinen yleiskaava. Kuntien osallistuminen yhteiseen yleiskaavaan edellyttää kunkin kunnan päätöstä kaavaan osallistumisesta. Tässä työohjelmassa esitetään kaavan valmistelun pääpiirteet. Laadittavaa yleiskaavaa kutsutaan nimellä *Östersundomin yhteinen yleiskaava*.

Östersundom, rantaa ja metsää
kuva Skyfoto Oy

2. Kuntien yhteinen yleiskaava instrumenttina

Kuntien yhteinen yleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavainstrumentti, jolla kunnat voivat muodostaa yhteisen strategian maankäytön suunnittelusta.

Yhteinen yleiskaava voi olla sisällöltään monenlainen. Se voi olla hyvin yleispiirteisesti esitetty symbolien ja periaattein, jolloin sen luonne on strateginen. Se voi olla myös tarkka aluevarauskartta kaavamääräyksineen. Se voi olla myös näiden yhdistelmä riippuen alueesta ja halutusta rakentamisen ajoitukselta. Yhteisen yleiskaavatyön kuluessa hahmottuu tarkoituksenmukainen suunnittelutaso. Suunnitelman tarkkuustasoa ei tarvitse päättää työn alussa.

Yleiskaavassa on tarkoituksenmukaista keskittyä asioihin, jotka on välttämättä suunniteltava työn alkuvaiheessa ja päätettävä yhdessä. Muilta osin ratkaisut tehdään asemakaavoituksen yhteydessä.

Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan maakuntakaavoista ilmenevät maankäytön tavoitteet ovat Östersundomin osalta muuttuneet tapahtuneen alueliitoksen myötä, joten molemmat kaavat ovat nyt tältä osin vanhentuneita. Östersundomin yleiskaava tulee poikkeamaan voimassaolevista maakuntakaavoista, minkä vuoksi se laaditaan oikeusvaikutteisena. Kuntien yhteisen yleiskaavan vahvistaa ympäristöministeriö. Oikeusvaikutteinen yhteinen yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja asemakaava-alueiden ulkopuolista lupaharkintaa sekä muiden viranomaisten toimintaa alueella.

Yhteinen yleiskaava

Seudullinen yhteistyö maankäytön yleispiirteisessä ohjaamisessa ja toimintojen yhteensovittamisessa on yhdyskuntarakenteen hallinnan ehdoton edellytys. Tätä yhteistyötä kunnat voivat tehdä laatimalla maankäyttö- ja rakennustain mukaisen yhteisen yleiskaavan. Yhteinen yleiskaava laaditaan kahden tai useamman kunnan alueelle. Se voidaan myös laatia kosemaan vain jotain osa-alueita tai valittuja maankäyttömuotoja kunnissa.

Yleiskaavan laadinta antaa mahdollisuuden yhteiseen strategiseen prosessiin seuduilla. Poliittisen keskustelun kytkeminen pitkään ja monivaiheiseen yleiskaavaprosessiin ei ole kuitenkaan helppoa.

Yhteisessä yleiskaavassa voidaan paneutua seudullisesti keskeisiin kysymyksiin kuten asumisen, työpaikkojen ja kaupan sijoittumiseen sekä liikenteeseen ja virkistykseen. Kaavan toteutumisen varmistamiseksi kaavaan mukaan otettavat asiat kannattaa rajata sellaisiin, joista voidaan päästä laajasti yhteisymmärrykseen.

Oikeusvaikutteinen yhteinen yleiskaava ohjaa kuntien asemakaavoitusta ja asemakaava-alueiden ulkopuolista lupaharkintaa. Yleispiirteisen kaavan oikeusvaikutteisuus ei kuitenkaan takaa sen toteutumista, jos eri osapuolet eivät siihen sitoudu.

Yleiskaavaprosessi selvityksineen ja vaiheineen edellyttää runsaasti resursseja. Pienet kunnat saavat kokemusten mukaan yhteisestä yleiskaavaprosessista apua sellaisten selvitysten ja suunnitelmien tekoon, joiden toteuttamiseen niillä ei yksin olisi taloudellisia ja asiantuntijaresursseja.

Kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen maakunnan liiton, tehtävään soveltuvan muun kuntayhtymän tai muun kuntien yhteisen toimielimen tehtäväksi. Yhteinen yleiskaava saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Yhteistä yleiskaavaa koskeva päätöksenteko yhteisessä toimielimessä tai vastaavassa voi vaikeuttaa paikallista, muun muassa kunnanvaltuustojen sitoutumista kaavaan. Tästä syystä on tärkeää, että valmistelu ja yhteisten ratkaisujen etsintä tehdään mahdollisimman vuorovaikutteisesti.

Kunnat voivat luonnollisesti edelleenkin laatia yhteistyössä myös yleiskaavoja, jotka käsitellään erikseen kunkin kunnan päätöksentekotilanteissa. Tällöin kyse ei ole maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta yhteisestä yleiskaavasta, vaan yhteen sovitettua kuntakohtaisia yleiskaavoista.

www.kunnat.net

3. Östersundomin yhteinen yleiskaava

Taustaa

Yhteinen yleiskaava määrittelee yhteistä tahtotilaa tulevaisuudesta alueella maankäytön osalta. Myös monet seudulliset käynnissä olevat suunnitteluprosessit tulevat vaikuttamaan tahtotilaan. Maakuntakaavoja ollaan muuttamassa ja Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa ollaan valmistelemassa. Seudun 14 kuntaa yhdessä luovat alueelle seudullista visiota. Siksi mm. järjestettiin aluetta koskeva kansainvälinen suunnittelukilpailu Greater Helsinki Vision 2050. Kilpailu on osa seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) yhteistyötä. Kilpailun jälkeen seudulle on hyväksytty maankäytön, asumisen ja liikenteen strategiset linjat ja toimenpiteet keväällä 2010.

Yleiskaavan taustaksi on laadittu vuonna 2009 kehysuunnitelma (HEPO). Siinä ideoitiin Helsingin, Vantaan, Sipoon ja Porvoon rannikkoalueen aluerakenteen kehitystä, vaihtoehtoja ja maankäyttöä pitkällä tähtäimellä. Työssä tarkasteltiin alueen vahvuuksia, muutostekijöitä ja kehittämispotentiaalia, laadittiin vaihtoehtoja ja arvioitiin niiden vaikutuksia. Lisäksi työssä esitettiin maankäytön kehittämisen periaatteet tarkastelualueelle.

Maakuntakaavoja ollaan uudistamassa. Uudenmaan liitto ja Itä-Uudenmaan liitto yhdistyvät 1.1.2011. Maakuntaliitot laativat yhdessä rakennemalleja ja yhteinen kaavaluonnos on tarkoitus saada tehtyä vuonna 2011 ja maakuntakaavaehdotus on tarkoitus hyväksyä vuoden 2012 aikana.

Yleiskaavatyön pohjana toimivat myös Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunnan joulukuussa 2008 Helsingin kaupungin osalta määrittelemät suunnitteluperiaatteet. Periaatteita laajennetaan ja tarkennetaan työn alkuvaiheessa siten, että ne ainakin osittain koskevat koko yhteisen yleiskaavan aluetta. Granön osalta Sipoon kunta on valmistellut suunnitteluperiaatteita teettämällä alueelle diplomityön. Vantaan Länsimäen ja Länsisalmen sekä Sipoon Majvikin alueiden suunnitteluperiaatteita muokataan yleiskaavaluonnoksen laatimisen yhteydessä.

Maankäyttösuunnitelma

Yleiskaavasta tulee ilmetä haluttu kaupunkirakenne kohtuullisella tarkkuudella. Tärkeitä seikkoja ovat asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja muiden toimintojen määrä ja laatu ja niiden liittyminen ympäröiviin alueisiin. Laajempaa aluetta koskevan liikennejärjestelmän tarkastelu on alueella oleellista, koska kysymyksessä on etelärannikon kasvukäytävään liittyvän kokonaisuuden osa.

Nykytilanteeseen nähden perustavanlaatuinen seikka on, että maaseudusta tehdään kaupunkia. Helsinkiin liitetyn alueen uuden väestön vähimmäismääränä pidetään alustavasti 30 000 - 35 000 asukasta. Yleiskaava-alueeseen kuuluvan Vantaan kaakkoisosan

oletusmitoituksena voidaan pitää 8 000 - 12 000 uutta asukasta raideratkaisusta ja asemien määrästä riippuen. Toimistotyyppisille työpaikoille varataan tiloja asemien läheltä ja muille työpaikoille pääteiden ja niiden liittymien läheisyydestä.

Sipoon Granön väestön mitoitus tullaan tutkimaan kaavatyön yhteydessä. Mikäli saareen rakennetaan silta, väestön vähimmäismäärä voidaan arvioida noin 2 000: ksi. Sipoon Majvikin asukasmääräksi arvioidaan alustavasti 10 000.

Pääajatuksena on luoda monipuolinen joukkoliikenteeseen painottuva kaupunkimaisesta pientalorakentamisesta koostuva kaupungin osa. Alueen joukkoliikenteen perusratkaisuna tulee olemaan Mellunmäestä jatkuva metro ja siihen liittyvä bussiliityntälinjasto. Alueen pika-raitiotievarausten tarve selvitetään. Joukkoliikennepainotteisuuden lisäksi alue suunnitellaan kävely- ja polkupyöräily-ystävälliseksi. Ilmastonmuutoksen kannalta samaan suuntaan vaikuttavia ekotehokkaita tekniikoita pyritään hyödyntämään ja kehittämään myös kuntateknisissä ratkaisuisissa.

Alueelle suunnitellaan ainakin yksi arkkitehtuuriltaan ja kaupunkikuvaltaan edustava sekä kaupallisesti vetovoimainen ja palveluiltaan monipuolinen keskusta. Vuosaaren sataman ja Aviapoliksen kehityskäytävää hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Myös kaupunkirakennustaiteellisia tekijöitä painotetaan. Kaupunkielämän laadun takaamiseksi rantaviivaa avataan nykyistä enemmän jokamiehen saavutettavaksi.

Sipoonkorven eteläreuna ja rannikon Natura 2000-alueet ovat yleiskaava-alueen oleellinen osa. Lisäksi merellistä luontoa kaava-alueella edustaa Sipoon Granö. Sillä tulee olemaan roolinsa merellisen virkistysjärjestämisessä. Granö voi tarjota mahdollisuuksia myös merelliseen asumiseen.

Alueella on aikataulullisia epävarmuustekijöitä. Esim. Heli-radalle on varattu tilaa kaava-alueelta jo 30 vuoden ajan eikä sen toteuttamisesta tai varauksen poistamisesta ole vielä tietoa tai varmuutta.

Suunnittelualue käsittää useita alueellisia kokonaisuuksia. Helsinkiin liitetty alue on jaettu viideksi kaupunginosaksi. Lisäksi Vantaan kaakkoiskulma sekä Sipoon Granö ja Majvik muodostavat omat alueensa. Kullekin alueelle voidaan suunnitella omanlaisiaan kaupunkirakenteellisia ja teknisiä ratkaisuja.

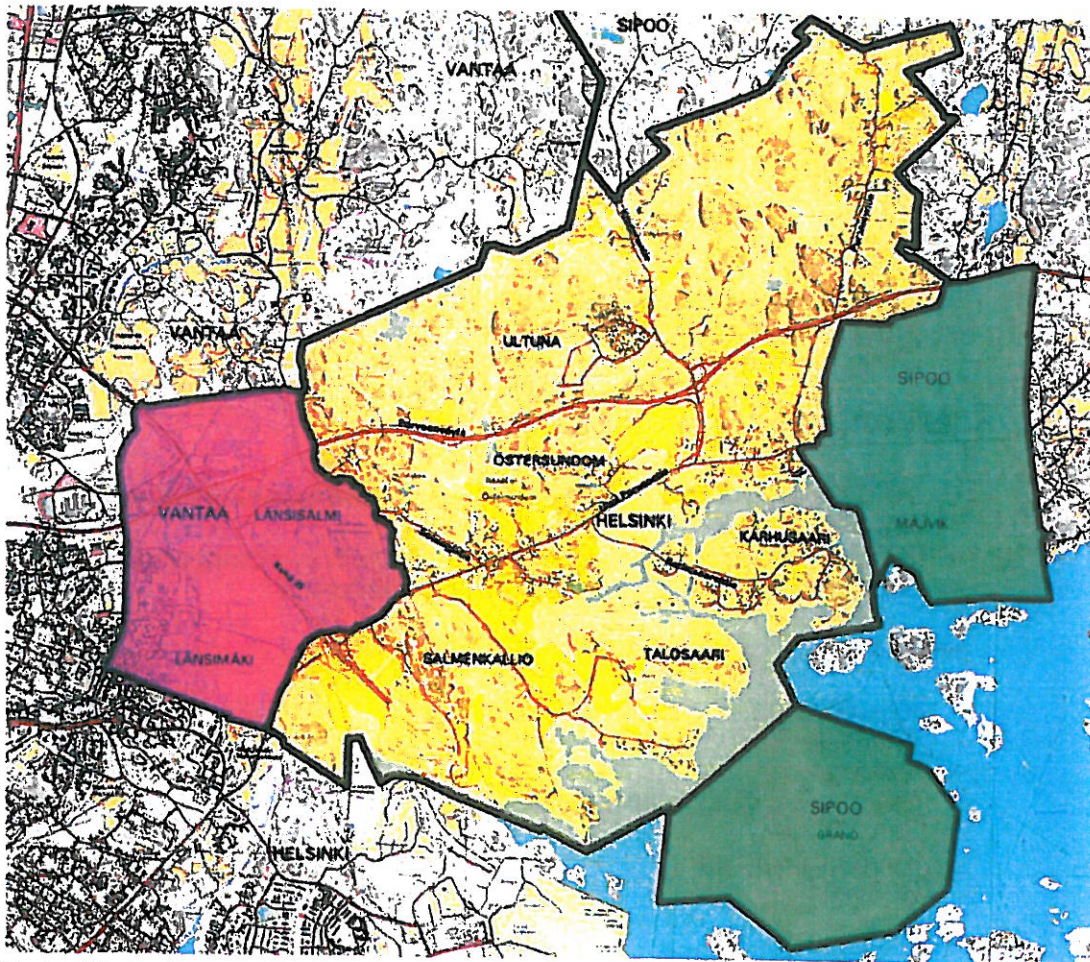
Toteuttamisohjelma

Yleiskaavatyön kanssa samanaikaisesti on tarpeen laatia toteuttamisohjelma, jossa tarkastellaan yksityiskohtaisemman suunnittelun ajoitusta, mitoitusta ja resursointia sekä kuntien välistä toteuttamisyhteistyötä. Toteuttamisohjelma sisältää asema- ja osayleiskaavojen kaavoituksen aikataulut. Infrastruktuurin osalta määritellään järjestelmien periaateratkaisut ja niiden

vaikutus alueiden toteuttamisjärjestykseen, toteuttamistapaan ja rahoitukseen. Raideratkaisut, asuminen, julkisten palvelujen järjestäminen, kuntateknikka, maaperän rakentamiskelpoiseksi saattaminen ja yleisesti ympäristöarvoja kunnioittava ja säästävä rakentaminen tulevat sisällymään toteuttamishjelmaan. Toteutuksen koordinoinnista vastaa Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskus yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Pääliikenneverkon osalta toteuttamisen tulee olla synkronissa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamisen kanssa.

4. Yhteisen yleiskaavan rajaus

Östersundomin yleiskaavan alue käsittää koko Helsinkiin liitetyn alueen. Sen lisäksi siihen sisältyy alueita, joilla on Helsinkiin liitettyyn alueeseen niin kiinteä toiminnallinen yhteys, että niiden suunnittelu yhtenä kokonaisuutena on tarkoituksenmukaista. Erityisen tärkeää tämä on raideliikenteen kannalta. Siksi Vantaasta siihen kuuluu Länsisalmen kaupunginosa sekä osia Länsimäen, Vaaralan ja Ojangan kaupunginosista. Sipoosta siihen sisältyy Granön saari ja Majvik. Kaava tulee siten olemaan kolmen kunnan yhteinen yleiskaava. Rajausta tarkennetaan työn edetessä tarpeen mukaan.

Suunnittelualue

Myös yleiskaavan ulkopuolella on tarvetta kuntien yhteiseen suunnitteluun. Erityisen tarpeen yhteissuunnittelulle muodostavat liikenteelliset seikat, joita on sekä Vantaan, Sipoon että

Helsingin suuntaan. Yhteissuunnittelun laajuus riippuu suunnitteluratkaisuista, joita raja-alueilla käsitellään.

5. Yleiskaavan selvitykset

Yleiskaavatyöhön liittyy lukuisia selvityksiä, joiden kautta muodostuu kuva alueen ominaisuuksista suunnittelun käyttöön. Sekä Vantaan että Sipoon yleiskaavatöiden yhteydessä on tehty yleiskaavatasoisia selvityksiä, jotka ovat pääosin ajankohtaisia myös nykyisessä tilanteessa ja osaltaan käytettävissä myös Östersundomin yleiskaavan suunnittelun pohjana. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on näiden lisäksi teettänyt ja teettää tarpeellisia Helsinkiin liitettyä aluetta koskevia selvityksiä työn edetessä. Esimerkiksi alueen luonnonympäristöstä on tehty perusteellisia yleiskaavatasoisia ja osittain tarkempiakin selvityksiä ja tarkasteluja.

Tähän asti teetetyt ja muut käytettävät yleiskaava-alueeseen liittyvät selvitykset on listattu liitteessä 1. Yleiskaavatyön edetessä on tarvetta myös muilta aihepiirejälä koskeville selvityksille.

Selvityksiä on laadittu ja laaditaan ainakin seuraavista aiheista:

Asuminen

- Talotyytit

Liikenne

- Raideliikenne; metro ja pikaraitiotie
- Päätie- ja pääkatuverkko
- Liikenneselvitys

Palvelut ja työpaikat

- Julkisten palveluiden kehittäminen ja kaavavarausten mitoitus lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä
- Kaupallisten palveluiden kehittäminen lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä
- Työnteon tilatarpeet tulevaisuudessa liitosalueella

Luonto

- Kasvillisuus
- Eläimistö
- Maisema
- Naturaselvitykset ja -arvioinnit
- Sipoonkorpi
- Kaupunkiekologia
- Geologia

Taloudelliset selvitykset

Tekniset selvitykset

- Energia
- Kuntatekniikka
- Maaperä
- Hydrologia

Ympäristö

- Melu ja päästöt

Muita selvityksiä laaditaan tarpeen mukaan. Ne ovat osa suunnittelutyötä ja vaihtoehtoisia suunnitteluratkaisuja. Niitä laaditaan työn ja päätösten edetessä.

6. Suunnittelun organisointi

Suunnitteluyhteistyön periaatteita

Östersundomin yhteisen yleiskaavan käytännön suunnittelutyö tehdään Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston *Östersundom-projektissa* yhteistyössä Vantaan ja Sipoon suunnittelijoiden kanssa. Projekti vastaa Helsingin alueen suunnittelusta sekä koko yleiskaava-alueen kaavan laatimisesta teknisessä mielessä. Kaavan laatimisen yhteistyön käytännön muodoista ja mahdollisesta kustannusjaosta sovitaan tarkemmin erikseen. Suunnittelun lähtömateriaalin hankkivat kaikki kolme kuntaa. Suunnitelmia työstetään yhteisessä *Östersundomin suunnittelijaryhmässä*, jonka jäsenet koostuvat Helsingin, Vantaan ja Sipoon kaupunkisuunnittelijoista ja muista asiantuntijoista.

Östersundom-projekti valmistelee yhdessä suunnittelijaryhmän kanssa asiat käsittelyyn päätävää elintä eli *Östersundom-toimikuntaa* varten sekä kuntakäsittelyihin. Ennen päätöksentekoa suunnitelmat käsitellään työtä ohjaavassa *kaupunginjohtajaryhmässä*. Ryhmään kuuluvat Helsingin ja Vantaan maankäytön suunnittelusta vastaavat apulaiskaupunginjohtajat, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston virastopäällikkö ja yleiskaavapäällikkö, Vantaan kaupunkisuunnittelujohtaja ja yleiskaavapäällikkö sekä Sipoon kehitysjohtaja ja aluekehitysarkkitehti, Östersundom-projektin projektipäällikkö ja tarpeellinen määrä muita asiantuntijoita. Kaupunginjohtajaryhmä kokoontuu suunnittelutilanteen mukaan.

Östersundom-projektin työskentelyä ohjaa kaupunginjohtajaryhmän lisäksi Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston, talous- ja suunnittelukeskuksen ja kiinteistöviraston virkamiehistä koostuva *johtoryhmä*, johon kutsutaan edustajat Sipoosta ja Vantaalta.

Maakunnan liittoa/liittoja pidetään ajan tasalla suunnittelun etenemisestä. Valtion hallintoon ja muihin tarvittaviin osapuoliin ollaan yhteydessä normaalin kaavoituskäytännön mukaisesti. Helsingin talous- ja suunnittelukeskukseen on perustettu oma projekti valmistelevaan suunnitelmien toteuttamista Helsingin osalta.

Osallistuminen, vuorovaikutus ja vaikutusten arviointi

Yleiskaavalle tehdään kuntien yhteistyönä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), jossa on suunnitelma siitä, kuinka kaavoitusmenettely tullaan järjestämään. Laissa ei ole yhteisen yleiskaavan menettelyistä erityissäännöksiä, vaan vuorovaikutusta ja tiedottamista koskevat samat lain yleiset säännökset kuin muitakin yleiskaavoja. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma laaditaan työn alkuvaiheessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on samansisältöinen kaikissa kolmessa kunnassa. Sitä tarkistetaan tarvittaessa, esimerkiksi silloin kun suunnittelualue oleellisesti muuttuu. Suunnitelmaan sisältyvät yhteiset alustavat suunnittelun tavoitteet. Suunnittelijaryhmä suunnittelee ja toteuttaa vuorovaikutuksen ja tiedottamisen. Työn aikana laaditut ja laadittavat selvitykset toimivat yhtenä pohjana kaavan ympäristövaikutusten arvioinnille.

7. Käsittely, päätöksenteko ja aikataulu

Lain mukaan kunnat voivat antaa yhteisen yleiskaavan laatimisen ja hyväksymisen maakunnan liiton, tehtävään soveltuvan muun kuntayhtymän tai muun kuntien yhteisen toimielimen tehtäväksi. Yhteinen yleiskaava saatetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Valtion rooli tulee suunnittelussa mukaan ELY-keskusten, väyläviraston sekä loppuvaiheessa ympäristöministeriön kautta. Itse kaavan valmistelu pidetään kuntavetoisena.

Lain mainitsema ”muu kuntien yhteinen toimielin” on tässä liitosalueen tapauksessa parhaiten kysymykseen tuleva malli. Toimielimenä toimii *Östersundom-toimikunta*. Toimikunta on 3-jäseninen virkamieselin, jossa on edustaja kaikista kolmesta kunnasta.

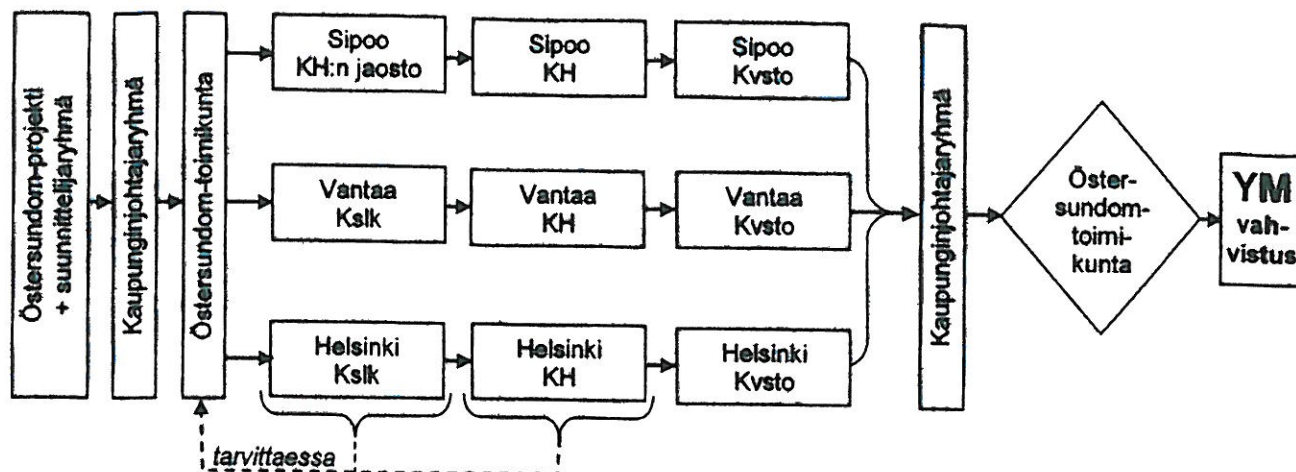
Toimikunnan puheenjohtaja on Helsingistä ja varapuheenjohtaja Vantaalta. Helsingin vetovastuu toimikunnassa on perusteltua siksi, että kyseessä on nimenomaan Helsingin projekti ja että tulevasta rakentamisesta pääosa sijoittuu Helsingin kaupungin alueelle. Toimikunnan kokouksissa ovat läsnä pysyvinä asiantuntijoina myös kuntien yleiskaavoituksesta vastaavat päälliköt. Esittelijänä Östersundom-toimikunnassa toimii Östersundom-projektin projektipäällikkö.

Toimikunta kokoontuu tarvittaessa. Östersundom-toimikuntaa koskevat maankäyttö- ja rakennuslaissa kunnalle asetetut yleiskaavaan kuuluvat viralliset päätöksentekovaiheet eli mm. kaavan vireilletulosta ilmoittaminen (OAS), luonnoksen ja ehdotuksen nähtäville asettaminen sekä kaavasta päättäminen. Ennen Östersundom-toimikunnan kaavan hyväksymispäätöstä asiat käsitellään kunkin kunnan normaalissa päätöksentekoprosessissa. Kuntakäsittelyssä jokainen kunta tekee kulloisestakin suunnitteluvaiheesta päätöksen oman kuntansa aluetta koskien oman hallinto- ja delegointikäytäntönsä mukaisesti: lautakunta / kunnanhallituksen jaosto → kunnanhallitus → kunnanvaltuusto.

Ennen kaavaehdotuksen laatimista tulee kuntakäsittelyssä käsitellä yleiskaavan luonnos vähintään kaupungin- tai kunnanhallituksen tasolla. Kaavaehdotuksen hyväksyminen Östersundom- toimikunnassa edellyttää kaikilta kunnilta valtuuston samansisältöistä puoltavaa lausuntoa yleiskaavasta.

Östersundom- toimikunta tekee hyväksymispäätöksen ja lähettää hyväksymänsä yleiskaavan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Kaavan laatiminen on aikataulutettu siten, että Östersundom-toimikunnan hyväksymispäätös tehdään lokakuussa 2012. Östersundom-toimikunnan tehtävä päättyy, kun yleiskaavan vahvistamista koskeva päätös saa lainvoiman.

Östersundomin yhteisen yleiskaavan käsittelykaavio

2009	2010				2011				2012			
IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Helsinki - Porvoo, rakennetarkastelu	Raideliikenneseivitykset	Päätöksenteon valmistelu	Helsingin alueen yhteisellä yleiskaavasta	Valtuustojen päätökset ja sopimus OAS, viranomaisneuvottelu	Yleiskaavavaiheen valmistelu	Yleiskaavavaiheen nähtäville	Yleiskaavavaiheen valmistelu, valtuustusten arviointi	Yleiskaavavaiheen nähtäville	Tarkistettu yleiskaavavaihe	Osa yleiskaavan hyväksymispäätös	Östersundom-toimikunnassa	

Östersundomin yhteisen yleiskaavan aikataulukkaavio

LIITE 1**YLEISKAAVATYÖHÖN LIITTYVÄT TEHDYT SELVITYKSET****Östersundomin suunnittelua ja yleiskaavatyötä varten laaditut selvitykset (22.6.2010)**

Östersundomin osayleiskaavan kaupunkiekologinen ohjelma. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Yrjö Haila, Anssi Joutsiniemi, Minttu Kervinen & Staffan Lodenius. 2010.

Itämetron jatke, esiselvitys. Sito Oy. 2010.

Liitosalueen pikaraitiotien esiselvitys. WSP Finland Oy. 2010.

Puroselvitys. Ramboll. 2010.

Östersundomin lämmitysratkaisut. Pöyry Finland Oy. 2010.

Östersundomin osayleiskaava-alueen vesihuollon yleisjärjestely - vaihtoehdot. Ramboll. 2010.

Östersundomin rakennemallit. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. 2010.

Ekologiset käytävät Helsingin liitosalueella. Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. 2009.

Osayleiskaavatasoinen maisemaselvitys Östersundomin alueelta. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. FCG Planeko Oy. 2009.

Helsinki-Porvoo-kehysuunnitelma - Liikennejärjestelmäselvitys. Strafica Oy. 2009.

Liitosalueen eteläosan kasvillisuus selvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Enviro / Heino-nen, Markku & Lammi, Esa. 2008.

Sipoosta ja Vantaalta Helsinkiin liitettävän alueen suunnittelun lähtökohtia. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Seppo Laakso, Kaupunkitutkimus TA Oy. 2008.

Liitosalueen rakennettu kulttuuriympäristö. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Puustinen, Tuu-lia. 2008.

Lounais-Sipoosta Helsinkiä - Maaseudusta kaupunkia, sosiokulttuurinen selvitys liitosalueesta. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. WSP Finland Oy. 2009.

Lounais-Sipoon luontoselvitykset kesällä 2008: päiväperhoset, sudenkorennot ja saukko. Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. 2008.

Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet alueella, joka liitetään Helsinkiin 2009 Sipoosta ja Vantaalta. Antti Salla. 2008.

Muita työssä käytettäviä selvityksiä:

Metsähallituksen selvitys Sipoonkorven kansallispuiston perustamisedellytyksistä. Asianro 381/625/2010. Metsähallitus. 2010.

Liikenteen kehitys Helsingissä vuonna 2009. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston selvityksiä 2010:1. Irene Liljeberg, Tuija Hellman. 2010.

Omavaraisuus maankäytön suunnittelun tavoitteena, esimerkkialueena Granön saari Sipooissa. Eveliina Harsla, Diplomityö 2010.

From City to City-Region - City of Helsinki Strategic Spatial Plan. Helsinki City Planning Department publications 2009:8. Douglas Gordon, Rikhard Manninen & Olavi Veltheim. 2009.

Kaupan kaavoitus Helsingissä - osa II - Erikoiskauppa, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2009:9.

Ekotehokkuuden arviointi ja lisääminen Helsingissä. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2008:2. VTT, Pekka Lahti, Jyri Nieminen, Markku Virtanen. 2008.

Kaupungista seutu ja seudusta kaupunki - Helsingin maankäytön kehityskuva, 2008. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2008:4. Timo Vuolanto, Rikhard Manninen. 2008.

Ulkoilureittisuunnitelma ja luontoselvitys. Honkanen Jarmo. 2007.

Östersundomin ruovikkoalueen yleissuunnitelma. Uudenmaan Ympäristökeskuksen raportteja 4/2007. Eeva Suikkari. 2007.

Kaupungista seutu ja seudusta kaupunki: taustaa, perusteluja ja analyyseja Helsingin maankäytön kehityskuvalle. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2007: 1.

Kaupungista seutu ja seudusta kaupunki: Helsingin maankäytön kehityskuvan luonnos. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2007: 2.

Sipoonkorpi - luontoselvitys ja nykyinen virkistyskäyttö. Honkanen Jarmo. 2006.

Townhouse - Kytkeyty omatonttinen pientalo kaupungissa - Lähtökohtia ja tavoitteita. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2006:8. Rikhard Manninen ja Teemu Holopainen. 2006.

Ajankohtaisia asumisen muotoja. Näkökulmia Helsingin asuntokannan ja väestörakenteen kehittymiseen. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2005:6.

Kirjokertun, pikkulepinkäisen, ruiskäärän ja luhtahuitin habitaattikartoitus Mustavuoreniehdon ja Östersundomin lintuvesien alueella, Vuosaaren satamahanke, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Laine, Yrjölä. 2005.

Vuosaaren sataman linnustonseuranta 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy ja Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Yrjölä, R. & Kolvula, M. 2003.

Ekologiset verkostot Itä-Uudenmaan alueella, YS-konsultit, Itä-Uudenmaan liitto. Seija Väre. 2002.

Vuosaaren satamahankkeen luontovaikutusten seurantaohjelma. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja. Pertti Koskimies. 2001.

Östersundomin lintulahtien kasvillisuuskartoitus. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen monisteita 2/2000. Jarmo Honkanen. 2000.

Östersundomin lintulahtien kasvillisuuskartoitus, pysyvät seuranta-alat. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen monisteita 3/2000. Jarmo Honkanen. 2000.

Vantaan yleiskaavan 2007 laadinnan yhteydessä tehdyt selvitykset:

Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979, Inventointiraportti, Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu, C28:2006, Kaupsu 17/2006, Amanda Eskola.

Kulttuurimaisemaselvitys – Teollinen rakennusperintö Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu, YK0004, C31:2006, Anne Mäkynen 4.10.2006.

Vantaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu, C20:2005; Kaupsu 11/2005, YK0023, Anna Ojala.

Vantaan keskiaikaisten kylätonttien inventointi vuonna 2005.V.-P. Suhonen Museovirasto/RHO.

Kulttuurimaisemaselvitys. Kaupunkisuunnittelu C7:2005; Kaupsu 4/2005, Laura Muukka, Anne Mäkynen, 2005.

Teknisen huollon aluevaraukset. Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu, YK0007 / 004.

Vantaan ratsastusreittien ja -keskusten tarveselvitys/22.1.2004. Laura Muukka.

Koirien koulutusalueet. Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu, YK0013/ 7.1.2004.

Luonnonsuojeluselitys YK0019. Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu, C15:2004 KSY 11/2004, Sinikka Rantalainen.

Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-79, Inventointiraportti Vantaan kaupunki C15:2002, Vantaan kaupungin museon (VKM) julkaisuja nro 12, KSY 9/2002. Amanda Eskola.

Viheralueselvitys Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelu, C27:2002; KSY19/2002. Anne Mäkynen.

Sipoon yleiskaavojen laadinnan yhteydessä tehdyt selvitykset:

Sipoon saariston ja rannikon osayleiskaava, Luontoarvot, Yhteenvedo, Sipoon kunta. FCG Planeko Oy 3.3.2008.

Sipoon saariston ja rannikon osayleiskaava, Yhteenvedo maisemallisista arvoista yleiskaavoitusta varten, Sipoon kunta. FCG Suunnittelukeskus Oy, 28.2.2008.

Yhteenvedo Sipoon saariston ja rannikon osayleiskaava-alueen kulttuurihistoriallisista arvoista, Sipoon kunta. FCG Suunnittelukeskus Oy, Tmi Lauri Putkonen, 2.3.2008.

Sipoon saariston ja rannikon osayleiskaavan luontoselvitys. – Julkaisematon, Sipoon kunta.

Sipoon historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi vuonna 2007, Museovirasto/RHO. Suhonen, V-P. 2007.

Sipoo, Manneralueen esihistoriallisen ajan ja saariston esihistoriallisen sekä historiallisen ajan muinaisjäännösten inventoinnit, Museovirasto. Koivisto, Satu. 2007.

Sipoon yleiskaava-alueiden luontoselvitykset 2006. Ympäristötutkimus Yrjölä Oy. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2004. Virrankoski, S., Vaskelainen, E., Sarvanne H. & Yrjölä, R. 2006.

Rakennus- ja kulttuurihistoriallinen inventointi. Sipoon kunta. Periäinen, Karollina. 2004.